№ 91. Czwartek 21. Kwietnia 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Obwieszczenie gieldy.)

C. k. izba giełdowa w Wiedniu wydała następujące ogłoszenie z 16. kwietnia 1859: Według obwieszczenia c. k. uprzyw. zakładu kredytowego dla handlu i rzemiosł z 14. b. m. postanowiło jeneralne zgromadzenie tego zakładu, by na dywidendę z roku 1858 przypisano dalszą jeszcze kwotę 4 zł. w. a. od każdej akcyi.

C. k. izba giełdowa postanawia przeto, że począwszy od dnia dzisiejszego mają akcye kredytowe doznać w obrocie giełdowym powiększenie kursu o kwotę wspomnioną.

Ameryka.

(Doniesienia z centralnej Ameryki.)

Nowy Jork, 1. kwietnia. Parostatkiem „Northern Light" nadeszły z centralnej Ameryki wiadomości. Z Nikaraguy donoszą, że wojenna szalupa „Dnatur" zawinęła dnia 2. marca do jednej z licznych zatok w pobliżu portu San Juan del Sur na cichem morzu i uważano ją za statek korsarski. Prezydent Nikaraguy stanął niezwłocznie na czele 300 ludzi i obsadził gościniec, ażeby przeszkodzić wylądowaniu Amerykanów. Nim jednak prezydent dostał się z swem wojskiem do wybrzeża nadpłynęła łódź, która mu wyjaśniła prawdziwy powód przybycia zagranicznego statku okrętowego, a co spowodowało go do odwrotu; po drodze zniszczył lub spalił wszystkie mosty. O tym samym czasie odpłynął jeden z francuskich oficerów na czele oddziału wojska Nikaraguy na rzekę San-Juan, gdzie skonfiskowawszy „białe" parostatki, pojmał w niewolę kapitana i majtków. Przy odejściu północno-amerykańskiego pocztowego parostatku z Greytown jeszcze nie uwolniono północnych Amerykanów.

P. Belly przybył dnia 15. lutego z 40 oficerami i ludźmi do Greytown; oczekiwano jeszcze tylko przybycia 50 Francuzów, ażeby potem rozpocząć budowę kanału. Traktat Queseley'a został ratyfikowany.

Portugalia.

(Nowiny dworu.)

Lizbona, 7. kwietnia. Korwety portugalskie „Bartholomeo," „Diaz" i „Sagres" mają odpłynąć 10. pod wodzą infanta Dom Luiz do Spithead, i tu oczekiwać będą przybycia księcia Jerzego saskiego, a potem asystować mu mają w podróży jego do Lizbony, gdzie się odbędzie uroczystość zaślubin księcia z infantką Maryą Anną. Kortezy zamknięte być mają dopiero 16. kwietnia.

Hiszpania.

(Proces ministra Collantes.)

Z Madrytu telegrafują pod dniem 14. kwietnia, że dnia 13. b. m. przyjął kongres większością 118 przeciw 66 głosom wniosek względem wytoczenia procesu byłemu ministrowi Collantes za przeniewierstwo. Collantes odprowadzony został niezwłocznie do więzienia w hotelu cywilnego gubernatora Madrytu. Współwinowajcy zamknięci zostali w zwyczajnem więzieniu. Dnia 14. rozpoczął się proces exministra. Obrady sądowe toczyły się na posiedzeniu przy drzwiach zamkniętych.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Posiedzenie z 14. kwietnia. — Książę Alfred w Syryi.)

Londyn, 15. kwietnia. Według dziennika *Times* nastąpi odroczenie parlamentu w przyszły wtorek a rozwiązanie w dwa dni później zatem na dniu 21. kwietnia.

— Posiedzenie parlamentu z dnia 14. kwietnia. W obu izbach parlamentu oznajmia ministeryum, że co do spraw zagranicznych nastąpi wyjaśnienie dopiero w poniedziałek; poczem zaproponowano przesłać adres podziękowania jeneralnemu gubernatorowi, naczelnemu wodzowi, wojskowym i cywilnym urzędnikom Indyi oraz podoficerom i żołnierzom europejskiej i krajowej armii Indyi. Prócz lorda Canninga i lorda Elphinstone zostaną wymienieni po nazwisku: Sir John Lawrence, Frere, R. Montgomery, sir R. Hamilton lord Clyde, sir J. Outram, sir H. Rose, oraz jenerałowie Roberts, Whitlocke, sir A. Wilson, sir J. H. Grant, sir W. R. Mansfield, sir F., H. Franks, sir E. Lugard, sir J. Michel, Walpole i sir R. Napier. Przy tej sposobności wyraża się ministeryum także i co do lorda Canninga bardzo pochlebnie, pomimo że dawniej wielokrotnie powstawano na niego.

— Według doniesień ze Syryi odjechał książę Alfred dnia 23. marca z Jafy do Jerozolimy, zkąd dalej udać się ma do Damaszku, a w Bajrucie połączyć się znowu z załogą okrętu „Euryalus."

— J. królewicz. Mości panującego księcia Koburga spodziewają się w Londynie z końcem tego tygodnia.

— W arsenałach rządowych w Woolwichu pracuje teraz nad przysposobieniem dział i amunicyi dla stacyi zagranicznych przeszło 3000 robotników.

Francya.

(Konferencye paryskie. — Margrabia d'Azeglio przybył. — Podróż Cesarza zapowiedziana. — Mianowanie. — Gwardya narodowa. — Wojska z Algieryi i nowe zaciągi. — Nowy okręt liniowy. — Przekształcenie dzielnicy starej. — Wykaz banku. — Wiadomości bieżące. — Wypadki dzienne. — Nowe łodzie kanonierskie. — Reorganizacya lekarzy wojskowych. — Rozporządzenie względem giełdy.)

Paryż, 15. kwietnia. Na drugiem posiedzeniu konferencyi odczytano kompromis, którym podwójny wybór Kouzy ma być zastosowany do treści konwencyi z dnia 19. sierpnia. A ponieważ ani pełnomocnik Francyi, ani pełnomocnicy Anglii, Rosyi, Prus i Sardynii nie sprzeciwiali się temu, oraz ponieważ p. Hübner na to nic nie wyrzekł a p. Mussurus oświadczył, że oczekuje nowych instrukcyi z Konstantynopola, zatem aż do tego czasu odroczono konferencyę. Na przyszłem posiedzeniu zatem albo zaprotestuje Porta albo przystąpią do podpisania kompromisu.

— Dziennikowi *Nord* piszą: „Wczoraj otrzymali żołnierze trzeciej i czwartej dywizyi paryskiej armii: manierki, kociołki i namioty; prócz tego wydano każdemu żołnierzowi po 24 nabojów. Każdy namiot pomieścić może pięciu żołnierzy, których ćwiczą teraz w rozkładaniu i zwijaniu namiotów."

— Margrabia d'Azeglio przyjechał dziś do Paryża. Jak słychać zamierza zabawić w Paryżu kilka dni. Potwierdza się, że Piemont, Anglia i Austrya zgodziły się co do spraw nad któremi obradować ma kongres.

— P. Tocqueville nie umarł, tylko jest słaby. Dziennik to *Times* rozgłosił bajkę.

— Podróż Cesarza do Lyonu została wprawdzie odroczona, lecz nastąpi nieco później. Słychać nawet, że drugi pułk legii cudzoziemskiej zwołany z Algieru otrzymał rozkaz zatrzymania się w obozie Lethonay pod Lyonem, gdzie Cesarz odbyć ma jego przegląd.

— Dekretem z 13go kwietnia mianował Cesarz jenerała de Cistel, szefa sztabu jeneralnego komendy naczelnej w południowo-zachodnich stronach Algieryi dyrektorem spraw wojskowych i okrętowych w ministeryum dla Algieryi i kolonii.

— Marszałek Pelissier nie zabawi już długo — jak słychać — w Londynie, i wróci do armii. Utrzymują, że obejmie naczelne dowództwo armii paryskiej. Gwardyą narodową, która przywróceniem szczególnych okręgów i rozszerzeniem linii celnej znacznie się powiększy, dowodzić ma marszałek Magnan, a dotychczasowy jej komendant, hrabia Lawoestine, wróci do armii z rangą jenerała.

— *Cherbourg. Jour.* donosi, że tamtejszej zwierzchności morskiej nakazano uzbroić dziewięć łodzi kanonierskich i wysłać do Tulonu. Okręta te stanowić mają flotylę pod nazwą pierwszej dywizyi łodzi kanonierskich.

— Do Marsylii przybywają ciągle wojska z Algieru. Dnia 10. kwietnia przywiózł okręt transportowy „Isere" liczne oddziały od pociągów i kilkaset mułów.

— W Bordeaux budują oprócz zwyczajnych łodzi kanonierskich także i okręta do innego użytku według planu podanego przez Cesarza. Są to statki do lądowania opatrzone każdy z osobna 14

działami gwintowanemi na okręcających się lawetach. Jeden taki okręt zaczęto już budować, i może od razu wysadzić na ląd 2000 żołnierzy. Budowa okrętu tego kosztuje do 500.000 franków, a rada admiralicyi uznała go za całkiem odpowiedni zamiarowi.

— Dnia 5. kwietnia przybył do Francyi 3ci pułk afrykański złożony z samych krajowców, a temi dniami spodziewają się w Nismes z Afryki drugiego pułku legii cudzoziemskiej. W Afryce uformowany ma być nowy (czwarty) pułk krajowy.

— Staromiejska dzielnica paryska, kolebka Paryża będzie upiększona i lepiej urządzona. Obejmuje powierzchni 217 metrów z 28 ulicami, z których większa część jest tylko 3 metrów 8 c. szeroka. Według planu przedłożonego teraz Cesarzowi przecięta być ma dwoma nowemi ulicami, jedna z nich prowadzić będzie ze wschodu na zachód, a druga w nadrzecznej części miasta z północy na południe, przezco dzielnica staromiejska składać się będzie z czterech części. W pierwszej z nich znajduje się na miejscu zewsząd otwartem katedra „Notre Dame.“ W drugiej stanąć ma pałac arcybiskupi, w trzeciej nowy szpital „Hotel-Dieu,“ a w czwartej mają ogrody publiczne.

— Z ogłoszonego dnia 15. kwietnia miesięcznego wykazu francuskiego okazuje się na miesiąc marzec zmniejszenie zasobu gotówki o 13 milionów, portfejlu o 2 milionów, bieżącego rachunku skarbu publicznego o 12.500.000, rachunku z prywatnymi o 19,500.000, a natomiast pomnożenie zaliczek na papiery obligacyjne o 11,750.000 i not w obiegu będących o 24 milionów franków.

— *Gazeta wied.* pisze: Według korespondencyi paryskiej w dzienniku *Times* nie spodziewano się w Paryżu bynajmniej tego, by Austrya zaproponować miała z takim pospiechem rozbrojenie się powszechne. Wojskowi utrzymują, że armia francuska nie mogłaby stanąć w pogotowiu do boju prędzej, jak za 4 lub 6 tygodni, że przeto Austrya zdołałaby zniszczyć armię sardyńską jednym zamachem, wkroczyć do Turynu, wrócić znowu do Lombardyi, i na własnej swej ziemi mogłaby czekać bezpiecznie na spotkanie się z wojskiem francuskiem. Na taką taktykę już się przygotowano. Rząd francuski zadaje nam nowe trudności kongresowe.

— Dziennikowi *Independance* donoszą z Paryża:

„Rząd francuski przesłał 11go notę rządowi angielskiemu z tem oświadczeniem, że Francya wcale się nie zbroiła, zaczem też nie może być mowy o zmniejszeniu sił jej zbrojnych. Co do Sardynii, tedy rząd cesarski nigdy nie zezwoli na to, by ją znaglać do rozbrojenia się wprzód, nim Austrya nie ściągnęłaby swoich wojsk nagromadzonych i ustawionych wzdłuż Tycynu.

— Według prywatnych listów angielskich z Marsylii nagromadzono tam ogromne zasoby przyborów wojennych i amunicyi.

— *Independance* radaby „doczekać się już prędzej końca tej udręczającej niepewności, jaka od trzech miesięcy cięży na Europie. Sama bowiem nawet wojna nie mogłaby już większej klęski sprowadzić, jak takie chwianie się między bojaźnią i nadzieją nie dozwalające działać rozumowi i nużące najśmielsze nawet serca i umysły.“

— Dziennik *Guienne* donosi, że za sześć albo ośm dni spławioną zostanie w Bordeaux druga łodź kanonierska. Jest daleko większych rozmiarów niż ta, która temi dniami zawinęła do St. Cloud, długość tej łodzi wynosi 75 a szerokość tylko 5 metrów jest zatem zbudowana bardzo ostro i może płynąć z bardzo wielką szybkością. Przestrzeń okrętu pomieścić może 1000 do 1200 ludzi i ma przedziały, z których każdy osobny ma wychód na pokład tak dalece, że cała okrętowa załoga zgromadzić się może na pokładzie w jednej chwili z bronią i pakunkiem. Na łodzi znajduje się 10 moździerzy.

— Jak dziennik *Memorial des Pyrénées* donosi, zakupili oficerowie w ciągu ostatnich trzech miesięcy w niższych Pyreneach 180 koni, w ogóle za sumę 111.226 franków, lepsze konie płacono po 1000 do 1100 franków, a resztę po 500 do 600 franków.

— Projekt reorganizacyi wojskowych lekarzy przedłożono teraz sanitarnej radzie armii. Projekt rzeczony zamierza głównie ulepszenie moralne i materyalne w położeniu wojskowych lekarzy, równie jak do przeistoczenia wojskowej szkoły medycynalnej i w tym względzie wrócić chcą do dawnego systemu.

— Zapewniają, że wiceadmirałowi Rigault de Genouilly przesłano do zatoki Turo nowe instrukcye, według których nakazana mu jest wprawdzie pomsta na Anamitach, ale nie każą zakładać kolonii, wymagających znacznych lądowych sił, gdyż obecnie nie można posyłać żadnych posiłków.

— Obydwa synowie p. Bixio, który za czasów republiki był posłem francuskim w Turynie, a później ministrem handlu, wstąpili także do wojska sardyńskiego: pierwszy za szeregowca, a drugi złożyć ma egzamin na oficera. P. Bixio jest rodem z Sardynii.

— Jenerał sardyński Fanti, który bawił w Paryżu w posłannictwie odnoszącem się do spraw wojskowych, odjechał już z powrotem. Był on kilka razy na posłuchaniu tak u Cesarza jak i u księcia Napoleona.

— Wszystkich co mają w Paryżu jakąkolwiek styczność z giełdą zajmuje teraz nowe postanowienie rządu, wymierzone na spekulantów zakulisowych, którzy od wielu lat ciągnęli ze spekulacyi swej zyski nieprawe. Zabrano im księgi ich rachunkowe, z których się okazało, że niemal cały Paryż miał z nimi stosunki pieniężne stosownie do zamożności mieszkańców, nie wyłączając klas tak najniższych jak i najwyższych.

Belgia.

(Sprawy w izbach. — Ministeryum wojny.)

Bruxela, 15go kwietnia. Słychać, że izba odroczy się na jutrzejszem posiedzeniu, i że dalsze posiedzenia nastąpią dopiero po świętach wielkanocnych.

P. Rogier wniósł dziś projekt ustawy względem literackiego i artystycznego prawa własności, projekt ułożyła osobna na to ustanowiona komisya.

Dziś jeszcze nie ukończyły się debaty nad projektem względem wyborów alfabetycznym sposobem, głosowanie nastąpi jutro i zdaje się, projekt zostanie przyjęty.

— Z Bruxeli piszą gazecie kolońskiej:

Jenerał Chazal zajmuje się bardzo gorliwie sprawami departamentu wojennego, a niezmordowaną swą czynnością chciałby nadać ważniejsze znaczenie tej posadzie, która ostatniemi laty była niejako wygodnym tylko wypoczynkiem. Wszystkie wydziały wojskowe są teraz nadzwyczajnie zatrudnione, a w najnowszym numerze Monitora belgijskiego spodziewają się ogłoszenia trzystu niemal mianowań i awansów. Jenerałowie Capiaumont i Berten umieszczeni potąd na liście rezerwowej, wejść mają także do służby czynnej, dowodzącym jenerałom dywizyjnym polecono okólnikiem ministeryalnym, by nie oddalali się bez pilnej potrzeby z miejsca, a i wtenczas tylko za poprzedniczem zawiadomieniem ministra, a jazda rozłożona w miastach rozmaitych zebrać się ma razem. Wezwania do nieustającego komitetu obrony krajowej przesłano już wszystkim odnoszącym się jenerałom.

Holandya.

(Trzęsienie ziemi na Molukach.)

W ciągu miesiąca grudnia wydarzyły się na Molukach liczne wypadki nadzwyczaj silnego trzęsienia ziemi. Najpierwej dało się czuć w Menado kilka silnych wstrząśnień dnia 5. grudnia o 4 godzinie rano. Dnia 13. po południu o 4 godzinie było w całej Minahasie niesłychanie gwałtowne i długo trwające trzęsienie ziemi, które rozpoczęło się kilkoma lekkiemi wstrząśnieniami, jednak wkrótce przeszło w przerażające równoległe trzęsienie, co zagrażało wielkiem nieszczęściem. Wynikła ztąd szkoda jest stosunkowo nie znaczna. Największe szkody wyrządziło trzęsienie w tondańskim, gdzie runęły domy krajowców albo stały się nieużyteczne i przyczem kilkoro ludzi okaleczało. W rozmaitych miejscach zapadła się ziemia. Najgwałtowniejsze trzęsienie ziemi było: dnia 15. grudnia o 7 godzinie wieczorem, dnia 23. grudnia o 12. 1, i 3 godzinie po południem, dnia 24go grudnia przed południem o godzinie 11 minucie 30, dnia 27go grudnia o 6 godzinie rano i dnia 30go grudnia o 8 godzinie rano.

Włochy.

(Czynności w izbach piemonckich. — Projekt zaprowadzenia konskrypcyi w Rzymie.)

Turyn, 14go kwietnia. Druga izba przyjęła na posiedzeniu swem z 12. b. m. ustawę względem przyzwolenia kredytu na uzupełnienie obwarowania Alessandryi 81 głosami przeciw 21. Następnie wotowano budżet bierny ministerstwa spraw zagranicznych w zupełności.

Rzym, 9. kwietnia. Na ostatnich trzech posiedzeniach rady ministeryalnej naradzano się nad tem, w jaki sposób możnaby najspieszniej i najpewniej przywieść do skutku wystawienie nowych korpusów wojska. Ponieważ doświadczenie nauczyło, że cudzoziemski żołnierz w służbie papieskiej nie odpowiada potrzebie, zamyślają więc zaprowadzić konskrypcyę także w państwie kościelnem, ażeby nie być w obawie, gdy zaskoczy przygoda. Rada ministeryalna proponuje na sto młodych ludzi zaciągać dwóch do służby wojskowej. Wniosek ten przedłożono Ojcu świętemu do potwierdzenia.

Niemce.

(Ustawa o małżeństwie. — Kongres. — Powołanie rezerwy w würtemberskim. — Powołanie do wojska.)

Z Berlina donoszą: Wczoraj (13go) ukończono, a przynajmniej załatwiono po części spory w izbie deputowanych względem ustawy o małżeństwie, którą przyjęto 206 głosami przeciw 109. Walka w tej mierze była otwarta i uczciwie prowadzona. Kraj miał sposobność przekonać się z rozpraw, że nad tą bardzo ważną dla mieszkańców sprawą zastanawiano się pilnie i gruntownie. Ministeryum odniosło zwycięztwo, chociaż nie otrzymało tak licznej większości, jak się tego spodziewano, zwłaszcza, że tak zwana frakcya katolicka przeszła na stronę nielicznej partyi zachowawczej, a teraz Lewej. W ogóle nic jeszcze tem przyjęciem ustawy nie zyskane, gdyż izba pierwsza obali zapewne wotum większości izby drugiej odrzuceniem propozycyi. To jest tylko rzeczą wielce pocieszającą, że w całej tej sprawie objawiło się żywsze niż zwykle uczucie religijne.

— Gazeta wiedeńska pisze *Dresdner Journal* z 16go b. m. zawiera następujące uwiadomienie:

„Najnowsze doniesienia o stanie sprawy względem kongresu niezgodne tylko w niektórych szczegółach zgadzają się w rzeczy najważniejszej, a to, że nieukończono jeszcze negocyacyi względem zwołania kongresu. To jednak pewna, że Anglia i Prusy popierają propozycyę Austryi rozbrojenia się wprzód powszechnego, i że jest

nadzieja pogodzenia się w tej mierze. Jeśli pozory nie mylą, tedy pięć mocarstw wielkich zgadza się mniej więcej na propozycyę wniesioną, i tylko Sardynia temu się ciągle sprzeciwia.“

Sztutgarda, 15. kwietnia. Rozporządzeniem departamentu wojennego wezwano na mocy ustawy z 24. lutego 1855 wszystkich do landwery obowiązanych i do dyspozycyi ministra wojny pozostawionych żołnierzy pierwszego zaciągu, by na pierwsze zawołanie stawali do służby wojskowej.

— *Staats-Anzeiger* zawiera odezwę ministerstwa wojny do wszystkich uzdatnionych do służby wojskowej, którzy przy sposobności urządzenia wojsk królewskich na stopę polową życzą sobie wejść do służby w randze audytorów, urzędników administracyjnych, nadlekarzy i aptékarzy, tudzież jako konowały, mają zgłosić się w tej mierze ustnie lub pisemnie w przeciągu dni 14. Również w tym przeciągu czasu zgłosić się ma u ministeryum wojny, i młodzież posiadająca uzdolnienie i uprzednie wychowanie wojskowe, która w stopniu oficerskim życzy sobie służyć wojskowo.

Kolonia, 12. kwietnia. Temi dniami wydano rozkaz, ażeby ile możności przyspieszano ukończenie dwóch na obronę mostu budujących się warowni w Deutz. Rzeczony rozkaz wydany był budowniczym; dziś zaś nakazano dyrektorom innych fortyfikacyjnych robót przy budowie warowni podwoić siły robocze, a lweranci materyała otrzymali zlecenie nie czynić żadnych przeszkód ukończeniu nowych a raczej dodatkowych budowli.

Wajmar, 14. kwietnia. W jednym z dzienników niemieckich wniesiono pytanie, dlaczego też sejm wajmarski nie oświadczył się względem teraźniejszego położenia politycznego Niemczy. W tym samym dzienniku zawiera się i odpowiedź jednego z członków sejmu tej treści, że deputowani sejmu krajowego w Wajmarze podzielają z innymi mieszkańcami Niemczy uczucia patryotyczne, i że nieomieszkają z niemi wyraźniej się oświadczyć, jeśli tylko dalszy tok sprawy i uzbrojenia wojenne w Niemczy podadzą właściwy powód do tego. Potąd jeszcze nie widział sejm ani potrzeby, ani szczególnego powodu do bliższego oświadczenia się w tej mierze.

Szwecya.

(Wyprawa do Japonii.)

Z **Chrystianii** 9. kwietnia. Co do dziennikarskiej wiadomości, że szwedzko-norwegski rząd zaproponował Danii wysłać do Chin i Japonii wspólną wyprawę, występuje dzisiejszy dziennik *Abendblatt* z kontrpropozycyą, t. j. urządzić własną norwegską wyprawę, znajdując niestosownem, ażeby Norwegia dostarczyć miała tylko śrubową korwetę, podczas gdy Szwecya i Dania wysyłać fregaty. W tym razie, jak się zdaje, dziennik słusznie mówi, bo handlowa marynarka Norwegii jest czwarta z kolei po pierwszych handlowych flotach, a wkrótce stanie w trzecim rzędzie; Szwecya zaś pomimo że liczy dwa razy tyle mieszkańców, nie może równać się w tym względzie z Norwegią. Wyprawa do Chin i Japonii byłaby przedsięwzięta w sprawie handlu, Szwecya zatem krzywdzi Norwegię, mniemając, że dzielny ten kraj, którego morska potęga handlowa o wiele przewyższa szwedzką i duńską, miałaby wysyłać tylko korwetę, gdy Szwecya i Dania wysyłają fregaty.

Rosya.

(Rozporządzenie względem dóbr kaziennych. — Stosunki duchowieństwa w Rosyi.)

Petersburg, 8. kwietnia. Na przedstawienie ministra dóbr kaziennych względem koniecznej potrzeby połączenia spraw przychodzących we wszystkich trzech departamentach tego ministeryum, rozporządził J. M. Cesarz dnia 21. lutego:

1) Departament agronomiczny poddany ma być ze wszystkiemi zakładami i zwierzchnościami swemi dyrektorowi departamentu drugiego w taki sposób, że zupełne zjednoczenie obydwóch departamentów nastąpić ma zwolna według dalszych postanowień w tej mierze ministra dóbr skarbowych; 2) po zjednoczeniu wszystkich spraw odnoszących się do katastru w Wielkorosyi, do ilustracyi w zachodnich i do regulacyi w guberniach nadbałtyckich, urządzona być ma administracya ze względem na praktyczny rozwój rolnictwa obok rozszerzenia zakresu jego czynności stosownie do teraźniejszych wymagań gospodarstwa wiejskiego w dobrach skarbowych i prywatnych. Potrzebne dalsze wydatki w tej mierze pokryć ma za przyzwoleniem J. M. Cesarza ministeryum dóbr kaziennych; 3) komitet naukowy ma jako grono doradzcze pozostać w radzie ministra dór kaziennych pod prezydencyą jednego z swych członków, i 4) dalsze szczegóły i propozycye w tej mierze mają na przyszłość przedłożone być radzie państwa do rozpoznania i potwierdzenia.

— O stosunkach rosyjskiego duchowieństwa świeckiego pisali najnowszemi czasy rozmaici autorowie, jak n. p. Turgeniew, Murawiew, Gagarin, Żerebcow i inni. Z pism tych zestawił dziennik *Ami de la Religion*, wychodzący w Paryżu uwagi w numerach swych z 17. i 18. marca r. b. treści następującej: W Rosyi zachodzi wielka nierówność uobyczajenia rozmaitych klas ludności. Piotr Wielki narzucił oświatę zagraniczną, którą cudzoziemcy z klas oświeconych utrzymywali później w wyższych stanach społeczeństwa. Lecz przymusowa taka oświata nie zdołała rozszerzyć się pomiędzy ludem, który też potąd trwa przy swojem, i trzyma się dawnych obyczajów narodowych tak złych, jak i dobrych. Ta bierność ludu a ubieganie się klas wyższych za cudzoziemszczyzną nie dozwoliły potąd rozwinąć się jednolitego stanu oświaty w całym narodzie.

Bardziej na zewnątrz niż wewnątrz zwrócona polityka Cesarzów ostatnich mało się zajmowała tym przedmiotem, i dopiero teraźniejszy Cesarz Alexander II. zwrócił na to swoją uwagę. Monarcha rosyjski przekonał się o tem, że niepodobna już dłużej zwlekać podźwignienia moralnego ludności; zaczął więc od uwłaszczenia włościan, chociaż przy tem i to się okazało, że ważne to dzieło potrzebuje dłuższego czasu do wykonania zamiarów chwalebnych, niż pierw o tem sądzono.

To uregulowania stosunków włościan byłoby jednak tylko niedostatecznym środkiem do osiągnięcia zamiaru, gdyby obok głębokiej religijności ludu rosyjskiego nie dążono także i do umysłowego wykształcenia religijnych jego usposobień, a to za pomocą obudzenia w nim prawdziwego ducha pobożności miasto zachowania powierzchownych tylko form ceremonii religijnych.

Lecz by dokonać tego uobyczajenia religijnego, potrzeba zacząć od podźwignienia stanu duchowieństwa świeckiego, który w Rosyi w każdym względzie podupadł.

Prawdziwe też uobyczajenie Rosyi polegać powinno na podstawie duchowej i obyczajowej: bez takiej podstawy byłyby wszelkie usiłowania w tej mierze czcze tylko i pozorne, materyalne i pełne niebezpieczeństw. Rzeczywiste uobyczajenie wyjść może jednak tylko ze szkoły chrześciańskiej i z kościoła wychowawczego, a wynikiem tego ma być duchowieństwo światłe i zalecające się cnotami chrześciańskiemi.

Ukształcenie i wychowanie duchowne stało się ważniejszym przedmiotem w zamierzonej reformie Rosyi, a o czem przekonane już jest i duchowieństwo tamtejsze.

Uwagi powyższe podaje gazeta wiedeńska w jednym z najnowszych swych numerów.

Księstwa Naddunajskie.

(Doniesienia z Serbii.)

Serbski Dnewnik zbija wiadomość, jakoby w Kragujewaczu zwołano Skupczynę i wydano rozkazy do naboru 34.000 żołnierza. Dziennik rzeczony zaprzecza i temu doniesieniu dzienników niektórych, że książę Miłosz miał wchodzić w umowę z księstwem multańsko-wołoskiem i z Czernogórą względem zawarcia przymierza przeciw Turcyi.

Azya.

(Belgijska misya w Persyi.)

Belgijska misya w Persyi opuściła Teheran dnia 20go lutego i powraca na Ghilan i Georgię do Europy. Pan Henry, naczelnik tego poselstwa, otrzymał od Szacha order lwa i słońca pierwszej klasy, sekretarze i attachés otrzymali inne dekoracye. Pan Henry zawarł z Szachem traktat dostarczyć 5000 karabinów minié i otworzył produktom Belgii nowe drogi odbytu.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 18. kwietnia. Kilku tutejszych ajentów okrętowych otrzymało z Londynu zlecenie zaopatrzyć się w różne zapasy na przypadek zawinięcia okrętów angielskich.

Paryż, 18. kwietnia. Dzisiejsza *Patrie* donosi, że nadzieja pokoju nie zupełnie jeszcze upadła. Jeśli dziennik ten dobrze jest zawiadomiony, tedy idzie teraz o projekt, któryby bez ubliżenia któremukolwiek z interesowanych mocarstw ułatwił powszechne rozbrojenie. Miano zgodzić się na to, że mocarstwa, które przystaną na rozbrojenie się, będą przypuszczone do kongresu, tak, że w takim razie zarówno z głównemi mocarstwami Piemont mógłby brać udział w kongresie. *Patrie* sądzi, że większa część mocarstw zgadza się na ten projekt, tylko co do Austryi zachodzi jeszcze wątpliwość.

Londyn, 16go kwietnia. Wykaz tygodniowy banku angielskiego: Zapas gotówki: 18,596 534 funt sztr.; obieg banknotów: 21,866.080 funt. sztr.

Turyn, 16. kwietnia. Izba odroczyła się do wtorku po świętach. Mianowano komisyę, która ma udać się do Spezyi i zbadać stan tamtejszych okrętów wojennych. Przybył jenerał Uloa i ma objąć komendę nad korpusem ochotników, który formować się będzie po ukończeniu organizacyi strzelców alpejskich. Słychać, że w Rzymie zakazano bruxelski dziennik *Nord*.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 19. kwietnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	325.05	+ 1.8°	86 8	połud.-zach. sł.	jasno
2. god. po poł.	325 04	+ 9.6°	55.0	zachodni „	pochmurno
10. god. wiecz.	324 52	+ 4.4°	81.1	połud.-zach. „	„

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 20. kwietna.

Hotel rosyjski: PP. Jabłonowski Ant., z Rawy. — Rupprecht Fryderyk, c. k. pułkown.; Mayer Oton, c. k. rotmistrz i Rakusz Ludwik, c. k. porucznik, z Brežan.

Hotel Langa: Asnascheff Jan, z Czerniowiec. — Kawecki Edward, c. k. radca sadu obw., z Rzeszowa. -- Pokorny Alojzy, c. k. rotm., z Gródka.

Pod tygrysa: Zbrożek Alex., c. k. poruczn., z Krakowa.

Hotel Sliwińskiego: Wysocki Kaz., z Hreborowa. — Nahujewski Ant., z Czernicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 20. kwietnia.

PP. Abancourt Xawery, do Łuwcza. — Cielecki Ferdynand, do Byczkowiec. — Cywiński Franc., do Delejowa. — Cywiński Stanisław, do Mieczyszczowa. — Lackmer Ferd., c. k. podpor. i br. Seenus Teob., c. k. rotmistrz, do Gródka. — Szyryn Piotr, do Krakowa. — Sroczyński Franc., do Brusna.— Truskolawski Leonard, do Streptowa.

Dnia 20go kwietnia 1859 roku wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym lwowskim następujące pięć liczb:

49. 6. 22. 35. 30.

Przyszłe ciągnienia nastąpią dnia 30. kwietnia i 11. maja 1859 r.

Kurs lwowski.

Dnia 20. kwietnia

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	29	5	38
Dukat cesarski	„ „	5	35	5	42
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	19	9	37
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	74	1	78
Talar pruski	„ „	1	69	1	73
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 zlr.	bez kuponów	79	75	80	60
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	67	—	68	—
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	74	50	75	40

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 20. kwietnia.

	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . . . wal. austr.	—	—
„ przedał „ „ 100 po	81	—
„ dawał „ „ 100	80	50
„ żądał „ „ 100	—	—
Wartość kupona od 100 zlr.	1	$27\frac{1}{6}$

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 20. kwietnia

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zlr. 74.90. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. — Metaliki po 5% za 100 zł. 69 60; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł 60.—; po 4% za 100 zł. —.—. po 3% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —.—; z r. 1839 za 100 zł. —.—; z roku 1854 za 100 zł. 105.25. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{4}$% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po $1\frac{3}{4}$% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po $4\frac{1}{2}$ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. 87.—; Węgier 67.25; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii 65.25; Galicyi 66 15; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu —.—; innych krajów koronnych 85.—; z klauzulą losowania w roku 1869 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zl. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 834 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 173 80; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1625; towarzystwa kolei żelaznej państwa 237.80; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 100.—; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —.—; lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 414.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. —.—.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—.; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 92.50; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 100.25. Berlin za 100 talarów —.— Wrocław za 100 talar. —.—. Frankfurt n. M. za 100 zł połudn. niemieck. waluty 101.—. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko 89.60. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich — —. Londyn za 10 funtów szterl. 117.30. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Marsylia za 100 frank. 46.50. Paryż za 100 fr. 46 60. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zl. wal. austr. 114.50. Wenecya za 100 zł wal. austr. —.—

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5.55, dukaty ces. pełnej wagi 5.50, korony 16.—. półkorony —.—.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 18. kwietnia.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar
W austr. wal. po 5% za 100 zł. . . .	—.—	65.—
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	74.40	74.60
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.—	— —
Metaliki po 5% za 100 zł.	68.75	69.—
dtto. „ $4\frac{1}{2}$% za 100 zł.	60.—	60 25
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	270.—	280.—
„ 1839 „ 100 „	120.—	120.50
„ 1854 „ 100 „	105.—	105 50
Renty Como po 42 lir. austr.	14.25	14.50

B. Krajów koronnych	pien.	towar
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	90.—	91.—
Węgier	66.—	67.50
Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii	65.—	65.50
Galicyi	65 —	66.—
Bukowiny	64.—	64.50
Siedmiogrodu	64.—	6? 50
innych krajów koronnych . . .	80.—	90.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	—.—

Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego sztuka	828.—	832.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr . .	173.20	173.40
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	507.—	510.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1622 —	1624
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr. . .	236. —	236 20
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty .	98.50	99 —
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	139.—	140.—
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	93.—	93.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	65.—	66.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	408.—	410.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	—.—	210.—

Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon.	6letnie po 5% za 100 zł.	93.—	94.—
	10 „ „ 5% „ 100 „	90.—	91.—
	przeznaczone do losowania po 100 zł. . .	81.—	81.50
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.—	99.50
	przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	78. —	78.50

Lory.

	pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	91.50	92.—
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	98.50	99.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	71.—	72.—
Salma 40 „ „	37.50	38.—
Palfiego 40 „ „	34.—	34.50
Clarego 40 „ „	37.—	37 50
St. Genois 40 „ „	34.—	34.50
Windischgrätza 20 „ „	21.50	22.—
Waldsteina 20 „ „	23.50	24.—
Keglevicha 10 „ „	15.75	16.25

Na 3 miesiące.

	pien.	towar.
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	100 —	100.25
Frankfurt n. M., za 100 zl połudn.-niemieckiej waluty	100. —	100.25
Hamburg za 100 marko banko $2\frac{1}{2}$% .	89.—	89.10
Londyn za 100 funtów szterl. 3% . .	117.20	117 40
Paryż, za 100 franków 3%	46.80	46 90

Kurs złota.

	pien.		towar.	
Dukaty ces. mennicze	5 zł.	52 cen.	5 zł.	54 cen.
Korona	15 „	99 „	15 „	93 „
Napoleondor	9 „	40 „	9 „	42 „
Rosyjski imperyał . .	9 „	55 „	9 „	75 „

KRONIKA.

(Wyrok za przestępstwo przepisów prasy.) We Francyi skazano wyrokiem sądowym barona Lacharte, autora, Journet'a, księgarza i nakładcy i Walder'a, drukarza pisma „Dictionaire Francais ilustré etc.“ za nadwerężenie publicznej i religijnej moralności, za znieważenie wyznań religijnych prawem uznanych, i za pobudzanie mieszkańców do wzajemnej nienawiści i t. d, a to: Lacherte na 5 lat więzienia i 6000 franków kary pieniężnej, Journet'a na 3 miesięce więzienia i 2000 fr., a Walder'a na 1 miesiąc więzienia i 500 franków kary pieniężnej. Wydrukowane egzemplarze mają być zniszczone.

(Statystyka medyczna w Prusiech.) Lekarski kalendarz zapisuje następujące szczegóły w państwie pruskim: ogólny stan lekarski pruskiego państwa do końca 1857 roku składał się na 17.091.091 ludności: z 358 fizyków obwodowych; 4130 promowanych lekarzy, 1023 chirurgów pierwszej i 676 drugiej klasy, 11.417 akuszerek i 1015 weterynarzów pierwszej i drugiej klasy. Aptek było 1533. Według tego przypada w przecięciu na promowanego lekarza 3585 na chirurga pierwszej i drugiej klasy 10.830 ludzi, a na każdą aptekę p. 11.148 mieszkańców.

(Kapsle napełniane płynem strzelniczym.) Kapitan Norton, wynalazca nowych, „płynnym ogniem“ napełnionych kul, udowodnił wczoraj, że tym palnym płynem napełniać można także i kapsle drewniane z najlepszem powodzeniem. Gdy takiemi kapslami strzela się z dział, rusznic i pistoletów na żagle, na okręta, namioty, jaszczyki i t. p. zapala się nie tylko płyn ale także i kapsla drewniana a tem samem jak się rozumie daleko większy jest skutek strzału jak przy kulach metalowych. Takie kapsle rozmaitej wielkości, rzucać można bardzo łatwo z wolnej ręki i dla rzucającego nie są tak niebezpieczne jak przy zwyczajnych dotąd używanych ręcznych granatach.

(Wywóz ogórków do Anglii.) Okolica Rotterdamu dowozi od kilku lat znaczne zapasy ogórków do Londynu, Hul, i Liwerpolu. Pierwszy tegoroczny ładunek ogórków wysłane z Rotterdamu do Londynu w końcu upłynionego tygodnia.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej